

Rolnummer 5152
Arrest nr. 69/2012 van 31 mei 2012

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van het decreet van het Waalse Gewest van 22 december 2010 betreffende de verkeersveiligheid en houdende diverse bepalingen inzake wegen en waterwegen, ingesteld door de « Unie van Professionele Transporteurs en Logistieke ondernemers ».

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters R. Henneuse en M. Bossuyt, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, E. Derycke, J. Spreutels en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 20 mei 2011 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 31 mei 2011, is beroep tot vernietiging ingesteld van het decreet van het Waalse Gewest van 22 december 2010 betreffende de verkeersveiligheid en houdende diverse bepalingen inzake wegen en waterwegen (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 januari 2011) door de « Unie van Professionele Transporteurs en Logistieke ondernemers », met zetel te 4031 Angleur, rue Denis Lecocq.

De Waalse Regering heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Waalse Regering heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 8 mei 2012 :

- zijn verschenen :

. Mr. A. Franken, advocaat bij de balie te Luik, voor de verzoekende partij;

. Mr. F. Belleflamme, tevens *loco* Mr. J. Bourtembourg, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers J. Spreutels en L. Lavrysen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang

A.1. De « Unie van Professionele Transporteurs en Logistieke ondernemers » (UPTR) is van mening dat zij belang erbij heeft de vernietiging te vorderen van de bepalingen van het decreet van het Waalse Gewest van 22 december 2010 « betreffende de verkeersveiligheid en houdende diverse bepalingen inzake wegen en waterwegen » waarin in specifieke sancties wordt voorzien in geval van gewichtsoverschrijding per as van voertuigen die toebehoren aan transporteurs.

De verzoekende partij is van mening dat die bepalingen de collectieve belangen van haar leden kunnen schaden.

Zij voert ook aan dat zij niet de hoedanigheid had om de vernietiging te vorderen van het decreet van het Waalse Gewest van 19 maart 2009 « betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en

waterwegendomein », gewijzigd bij het decreet van 22 december 2010, omdat het niet de gehele transportsector betrof.

A.2. De Waalse Regering betwist het belang van de verzoekende partij om de vernietiging te vorderen van het decreet van 22 december 2010, omdat haar middelen slechts betrekking hebben op « beginselen » die reeds werden uiteengezet in de artikelen 6, 8 en 9 van het decreet van het Waalse Gewest van 19 maart 2009 - namelijk het optreden van de domaniale politie, de verplichting tot herstel van de plaats en de administratieve geldboetes - en omdat de verzoekende partij geen beroep tot vernietiging heeft ingesteld tegen die laatste bepalingen. Zij preciseert dat in de artikelen 17, 18 en 20 van het decreet van 22 december 2010 in die « beginselen » slechts enkele beperkte wijzigingen worden aangebracht. Zij wijst ook erop dat de twee decreten zonder onderscheid van toepassing zijn op alle gebruikers van het Waalse wegennet.

In ondergeschikte orde gaat de Waalse Regering ervan uit dat het belang moet worden beperkt tot die drie bepalingen van het bestreden decreet.

Ten aanzien van het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens

A.3.1. De UPTR merkt op dat de administratieve geldboete waarin is voorzien in het decreet van 22 december 2010 en die verband houdt met het besturen van een overladen voertuig, behoort tot de strafzaken in de zin van artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. De verzoekende partij verwijst in dat verband naar het arrest van het Hof nr. 127/2000 van 6 december 2000, dat betrekking heeft op een soortgelijk decreet van het Vlaamse Gewest.

De UPTR voert aan dat het decreet van 22 december 2010, omdat het niet in een beroep tegen een dergelijke geldboete voorziet, de transporteur het recht ontzegt op een behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie. Zij merkt echter op dat een beroep zou kunnen worden ingesteld bij de Raad van State, die een onafhankelijk en onpartijdig rechtscollege is.

De UPTR klaagt een verschil in behandeling aan tussen, enerzijds, de rechtsonderhorige die wordt vervolgd voor de strafgerechten van de rechterlijke macht en, anderzijds, diegene die bij de Raad van State een beroep instelt tegen een administratieve geldboete. De verzoekende partij voert aan dat de procedure voor dat laatste rechtscollege niet dezelfde waarborgen biedt wat betreft het gerechtelijk onderzoek en het opsporingsonderzoek, alsook wat betreft de uitspraak van de geldboete. Zij preciseert dat het gerechtelijk onderzoek er niet « *à charge* en *à décharge* » wordt gevoerd, dat de rechtsonderhorige geen bijkomende onderzoeksmaatregelen of het verhoor van getuigen kan vorderen en niet de rechtvaardigingsgronden kan aanvoeren waarin is voorzien in het Strafwetboek. De verzoekende partij voegt eraan toe dat die rechtsonderhorige niet het voordeel kan genieten van de regels inzake de verjaring, het uitstel, de toepassing van artikel 85 van het Strafwetboek en die van artikel 21ter van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering.

A.3.2. De UPTR onderstreept bovendien dat de bestreden bepaling het Handvest van de gebruiker van de openbare diensten schendt, in zoverre zij niet voorziet in een beroep ten voordele van de persoon die wordt benadeeld door een administratieve geldboete en hem geen enkel recht verleent op een debat op tegenspraak met de administratie.

De verzoekende partij stelt de onpartijdigheid van het Waalse Gewest ter discussie, omdat het het beleid van instandhouding van het gewestelijke openbare wegendomein voert, de overtreding vaststelt, het dossier behandelt, beslist of er reden is om de vermoedelijke dader van die overtreding te vervolgen, die dader berecht en het voordeel van de administratieve geldboete geniet.

A.3.3. De UPTR voert ten slotte aan dat het niet de overlading van het voertuig is, maar veeleer de schade aan het wegdek veroorzaakt door die overlading die het materiële element van de overtreding vormt. Zij leidt dat af uit het feit dat het decreet van 22 december 2010 de bescherming van het wegennet van het Waalse Gewest ten doel heeft.

De verzoekende partij is van mening dat, indien die schade wordt vermoed, dat decreet strijdig zou zijn met het vermoeden van onschuld erkend bij artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en bij artikel 14, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Zij leidt daaruit een schending af van artikel 13 van dat eerste Verdrag en van artikel 14, leden 1 en 5, van dat tweede Verdrag.

A.4.1. De Waalse Regering antwoordt eerst dat de door de verzoekende partij bekritiseerde « beginselen » reeds waren uitgedrukt in het decreet van 19 maart 2009.

Zij merkt op dat artikel 16 van het decreet van 22 december 2010 alleen maar de lijst van de strafrechtelijke overtredingen bepaald in artikel 5 van het decreet van 19 maart 2009 aanvult. Zij merkt ook op dat, volgens artikel 6 van dat laatste decreet, die overtredingen worden vastgesteld door agenten of officieren van gerechtelijke politie. Zij doet bovendien opmerken dat de procedure met betrekking tot de administratieve geldboetes waarin is voorzien bij artikel 9 van hetzelfde decreet - bepaling die enigszins werd gewijzigd bij het decreet van 22 december 2010 - slechts aanvullend is en ten doel heeft de ontstentenis van reactie van het parket in een reeks dossiers te ondervangen.

A.4.2. De Waalse Regering tracht vervolgens het gebrek aan relevantie aan te tonen van de door de verzoekende partij geformuleerde kritiek.

Zij merkt eerst op dat de domaniale politieagenten die ermee zijn belast de overtredingen op te sporen die voortvloeien uit het besturen van een overladen voertuig, dezelfde waarborgen bieden dan elke andere officier van gerechtelijke politie.

De Regering merkt vervolgens op dat de persoon die wegens die overtreding gestraft wordt met een administratieve geldboete, de mogelijkheid heeft een beroep in te stellen bij de correctionele rechtbank.

De Waalse Regering merkt ook op dat een dergelijke geldboete door de bevoegde agent slechts kan worden opgelegd binnen honderdtachtig dagen te rekenen vanaf het proces-verbaal waarbij de overtreding wordt vastgesteld. Zij is van mening dat die regel voor de overtreder niet minder gunstig is dan de verjaringstermijnen van zes maanden en vijf jaar die over het algemeen zijn bepaald voor de overtredingen en wanbedrijven. Zij voegt, voor zover als nodig, eraan toe dat elke administratieve overheid gebonden is door het algemeen administratiefrechtelijk beginsel met betrekking tot de redelijke termijn.

De Waalse Regering merkt voorts op dat zowel de ambtenaar die ertoe gemachtigd is de overtreder te bestraffen met een administratieve geldboete als de correctionele rechtbank, wanneer bij haar een beroep wordt ingesteld tegen een dergelijke geldboete, uitstel kunnen toestaan of, in geval van verzachtende omstandigheden, het bedrag van de geldboete kunnen verminderen tot een bedrag onder het bij de wet bepaalde minimum.

De Regering merkt eveneens op dat de voormelde ambtenaar die overweegt de overtreder te bestraffen met een administratieve geldboete, ertoe gehouden is die laatste de mogelijkheid te bieden zijn argumenten ter verdediging, schriftelijk of mondeling, te doen gelden, en in voorkomend geval zijn weigering om rekening te houden met de eventueel door de vervolgte persoon aangevoerde rechtvaardigingsgronden moet motiveren. De Regering gaat ervan uit dat die persoon ook de mogelijkheid moet hebben bijkomende onderzoeksmaatregelen te vorderen, zoals het verhoor van getuigen.

De Waalse Regering onderstreept bovendien dat elke administratieve overheid onpartijdig moet zijn, met toepassing van een algemeen administratiefrechtelijk beginsel.

De Regering doet ten slotte opmerken dat de grondwettigheid van een decreet van het Waalse Gewest niet ter discussie zou kunnen worden gesteld wegens een onverenigbaarheid met het Handvest van de gebruiker van de openbare diensten, dat slechts een omzendbrief van de federale administratie vormt.

A.4.3. De Waalse Regering zet ook uiteen dat de omstandigheid dat de door de verzoekende partij bekritiseerde administratieve procedure de vervolgte persoon niet exact dezelfde waarborgen biedt als die welke hij zou genieten bij een strafrechtelijke procedure, niet volstaat om ervan uit te gaan dat artikel 9 van het decreet van 19 maart 2009 - dat de regels bevat met betrekking tot de in het geding zijnde administratieve geldboete - onbestaanbaar zou zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet of met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Zij merkt op dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens aanvaardt dat over een strafvervolging in de zin van die internationale bepaling in eerste lijn wordt geoordeeld door een overheid die niet alle waarborgen biedt waarin bij die bepaling is voorzien, voor zover haar beslissing het voorwerp kan uitmaken van een beroep dat voor een rechtbank wordt gebracht die over volle rechtsmacht beschikt en alle kwaliteiten vertoont die vereist zijn bij artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. De Regering voegt eraan toe dat

het Grondwettelijk Hof zich evenmin verzet tegen wetgevingen die in administratieve sancties voorzien, waarbij het de voorwaarden controleert waaronder zij worden opgelegd en rekening houdt met alle toepasselijke procedureregels. Zij verwijst in dat opzicht naar het arrest van het Hof nr. 127/2000 betreffende een decreet van het Vlaamse Gewest met soortgelijke bepalingen als die van het decreet van het Waalse Gewest van 19 maart 2009.

De Waalse Regering is van mening dat ondanks het feit dat te dezen het bedrag van de administratieve geldboetes identiek is aan het bedrag van de strafrechtelijke geldboetes waarin is voorzien voor dezelfde overtreding inzake overlading, de administratieve procedure waarborgen biedt die gelijkwaardig zijn met die van een strafrechtelijke procedure en, in geval van beroep van de overtreder, kan worden gevolgd door een procedure voor een rechtbank die over even uitgebreide bevoegdheden beschikt als die van de administratieve overheid die de geldboete heeft opgelegd.

A.4.4. De Waalse Regering betwist ten slotte elke terdiscussiestelling van het vermoeden van onschuld.

Zij is in dat verband van mening dat de omstandigheid dat op het besturen van een te zwaar voertuig een geldboete staat, niet betekent dat schade aan het wegdek zou worden vermoed of dat die schade het materiële element vormt van de overtreding die met die geldboete wordt bestraft. Zij merkt in dat opzicht op dat die overtreder niet alleen ertoe kan worden veroordeeld die geldboete te betalen, maar ook ertoe kan worden gehouden de kosten voor het herstel van het gewestelijk openbaar wegennet te dragen in geval van beschadiging veroorzaakt als gevolg van die overtreding.

A.5. De UPTR antwoordt dat het mechanisme van de onmiddellijke inning, zoals het is uitgetekend in artikel 8*bis* van het decreet van 19 maart 2009, wijst op de wil van de Waalse Regering om elk debat op tegenspraak te vermijden.

De verzoekende partij verwijt de Waalse decreetgever ook zich in de plaats te stellen van het parket en de rechtbanken van de rechterlijke orde. Zij is van mening dat het Waalse Gewest niet onpartijdig is en afbreuk doet aan de rechten van de verdediging aangezien het weinig waarschijnlijk lijkt dat een ambtenaar die een administratieve geldboete heeft opgelegd, uiteindelijk van die sanctie afziet.

A.6. De Waalse Regering repliceert dat de onmiddellijke inning van een geldsom waarin het decreet voorziet in geval van overtreding, slechts kan plaatshebben indien de overtreder daarmee instemt, zodat dat mechanisme, dat reeds werd toegestaan in het arrest nr. 127/2000, die laatste een debat op tegenspraak niet ontzegt.

Ten aanzien van het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

A.7.1. De UPTR voert in de eerste plaats aan dat artikel 18 van het decreet van 22 december 2010 een discriminerend verschil in behandeling invoert tussen, enerzijds, de persoon die voor een strafrecht wordt vervolgd wegens de overtreding beschreven in artikel 5, § 3, van het decreet van 19 maart 2009 en, anderzijds, de persoon aan wie voor hetzelfde feit een administratieve geldboete wordt opgelegd.

De verzoekende partij betoogt dat alleen de tweede ertoe kan worden gedwongen de kosten van het herstel van het openbaar domein te dragen indien de begane overtreding daaraan schade heeft toegebracht.

In haar memorie van antwoord voegt zij daaraan toe dat die persoon de vordering tot betaling van het Waalse Gewest die het gevolg is van dat herstel niet zal kunnen betwisten.

A.7.2. De UPTR klaagt in de tweede plaats het verschil in behandeling aan tussen de personen aan wie een straf wordt opgelegd door de domaniale politieagenten bedoeld in het decreet van 19 maart 2009 en diegenen aan wie een straf wordt opgelegd door bevoegde personen bedoeld in artikel 3 van de « Wegcode ».

De verzoekende partij beweert dat de bepalingen van het decreet van 22 december 2010 met betrekking tot de overlading deel uitmaken van die Code. Zij preciseert dat het gaat om bepalingen die « afhangen » van de artikelen 45 en volgende van die Code, alsook van de wet van 21 juni 1985 « betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen » en van artikel 31, § 1, 5°, van het koninklijk besluit van 7 mei 2002 « betreffende het vervoer van zaken over de weg ».

De verzoekende partij leidt uit artikel 3 van die Code af dat de gewestelijke ambtenaren niet bevoegd zijn om toe te zien op de inachtneming van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer en de reglementen genomen ter uitvoering daarvan. Zij voegt eraan toe dat de bevoegde personen opgesomd in die bepaling van de « Wegcode » onderworpen zijn aan het hiërarchisch toezicht van de procureur des Konings, wat hen veel onafhankelijker zou maken dan de gewestelijke ambtenaren die proces-verbaal opmaken voor rekening van hun werkgever.

A.7.3. In haar memorie van antwoord onderstreept de UPTR bovendien dat het maximumbedrag van de geldboete bepaald in de wet van 21 juni 1985 zesmaal minder hoog is dan het maximumbedrag van de administratieve geldboete bepaald in artikel 9, § 1, derde lid, van het decreet van 19 maart 2009, ingevoegd bij artikel 20, § 1, van het decreet van 22 december 2010. De verzoekende partij leidt daaruit een verschil in behandeling af tussen de persoon die wordt vervolgd voor een rechtscollege van de rechterlijke macht en de persoon die wordt vervolgd voor een administratief rechtscollege.

In dezelfde memorie klaagt de UPTR ook een verschil in behandeling aan dat het gevolg is van zogenaamd niet te verantwoorden incoherenties die blijken uit de vergelijking van de wet van 21 juni 1985, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 19 december 1998 en van het decreet van het Waalse Gewest van 19 maart 2009.

A.8.1. Met betrekking tot het eerste deel van het middel antwoordt de Waalse Regering dat de strafrechtelijke en administratieve geldboetes waarin is voorzien bij de bestreden bepalingen niet kunnen worden vergeleken met de verplichting tot herstel van het openbaar wegennet, omdat die verplichting slechts een vergoedend karakter heeft en slechts moet worden vergeleken met de burgerlijke schadevergoedingen waartoe elke dader van een strafrechtelijke overtreding kan worden veroordeeld, wanneer hij schade heeft veroorzaakt aan personen of aan goederen. Zij preciseert dat het bedrag van die schadevergoedingen niet meer voorzienbaar is dan dat van het herstel van het gewestelijke wegennet.

De Regering voegt eraan toe dat de kritiek met betrekking tot de vermeende ontstentenis van het recht om zich te verdedigen niet in het verzoekschrift was geformuleerd en dat in elk geval niets de overtreder die wordt verzocht de kosten van een herstel te dragen, belet om de vordering tot betaling voor de burgerlijke rechtbank of voor de Raad van State te betwisten.

A.8.2. Met betrekking tot het tweede deel van het middel antwoordt de Waalse Regering dat de bestreden bepalingen geen deel uitmaken van de « Wegcode », die niet tot een gewestmaterie behoort.

Zij herinnert bovendien eraan dat het Hof in het arrest nr. 127/2000 reeds de bevoegdheid van de gewesten heeft erkend om de bescherming van de weginfrastructuur te regelen, zelfs indien zij zodoende verwijzen naar criteria die door de federale overheid werden opgesteld bij de aanneming van regels met betrekking tot de veiligheid van het wegverkeer. Zij is dus van mening dat het Waalse Gewest, met toepassing van artikel 11, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, diensten van gerechtelijke politie met bijzondere bevoegdheid kan oprichten. Zij preciseert dat de verschillen die tussen die diensten en de andere diensten van gerechtelijke politie zouden bestaan, slechts de uitdrukking zouden zijn van de autonomie van de verschillende deelgebieden van de Staat, zodat die verschillen niet als discriminerend zouden kunnen worden beschouwd. De Regering voegt eraan toe dat er te dezen in elk geval geen verschil bestaat aangezien de domaniale politie bestaat uit beëdigde agenten van gerechtelijke politie, hulpofficieren van de procureur des Konings.

A.8.3. De Waalse Regering is ten slotte hoofdzakelijk van mening dat de uiteenzettingen van de UPTR met betrekking tot, enerzijds, het verschil tussen de geldboetes bepaald in de wet van 21 juni 1985 en die welke zijn bepaald in het decreet van het Waalse Gewest van 19 maart 2009 en, anderzijds, de discriminatie die zou blijken uit de vergelijking van de door de federale overheid aangenomen wettelijke bepalingen met die welke zijn aangenomen door de twee gewesten, nieuwe argumentaties zijn. Zij onderstreept ook dat het gaat om verschillen die het gevolg zijn van de bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende autonome deelgebieden van de Staat.

- B -

B.1. Uit de uiteenzetting van het verzoekschrift tot vernietiging blijkt dat het beroep ertoe strekt artikel 16, tweede lid, alsook de artikelen 18, 19 en 20, § 1, van het decreet van het Waalse Gewest van 22 december 2010 betreffende de verkeersveiligheid en houdende diverse bepalingen inzake wegen en waterwegen te vernietigen.

B.2.1. Artikel 5 van het decreet van het Waalse Gewest van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein stelt een reeks overtredingen in.

Artikel 16, tweede lid, van het decreet van 22 december 2010 voegt in die bepaling een paragraaf 3 toe, luidend als volgt :

« Met een geldboete worden bestraft degenen die een voertuig besturen waarvan de massa op de grond onder één van de assen het toegelaten maximum met meer dan vijf procent overschrijdt. Die geldboete bedraagt :

- 1° 50 euro tot 5.000 euro bij een overlading met minder dan 500 kg;
- 2° 100 euro tot 10.000 euro bij een overlading met 500 kg tot minder dan 1 000 kg;
- 3° 200 euro tot 20.000 euro bij een overlading met 1 000 kg tot minder dan 1 500 kg;
- 4° 300 euro tot 30.000 euro bij een overlading met 1 500 kg tot minder dan 2 000 kg;
- 5° 500 euro tot 50.000 euro bij een overlading met 2 000 kg tot minder dan 3 000 kg;
- 6° 750 euro tot 75.000 euro bij een overlading met 3 000 kg en meer ».

B.2.2. Artikel 8 van het decreet van 19 maart 2009, dat betrekking heeft op het « herstel van de plaats », bepaalde oorspronkelijk :

« In de overtredingsgevallen bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, en § 2, 2° en 3°, kan de beherende overheid het openbaar domein ambtshalve herstellen of laten herstellen. De prijs van het herstel van het openbaar domein, desgevallend inclusief de prijs van het afvalbeheer overeenkomstig de vigerende regelgeving, wordt ingevorderd ten laste van de overtreder.

[...]

De Regering kan de modaliteiten vastleggen voor de berekening van de kost van het herstel van de plaats wanneer de werken door het personeel van haar eigen diensten uitgevoerd worden.

De kost van het herstel van de plaats die ten laste van de overtreder ingevorderd moet worden, wordt verhoogd met een forfaitaire som voor toezichtskosten en administratief beheerskosten gelijk aan [10 %] van de kost van de werkzaamheden, minimum van 50 euro, ongeacht of de werkzaamheden door het personeel van de Regering of door een extern bedrijf uitgevoerd worden.

Indien de overtreder de kosten van de herstelwerkzaamheden of de toezichtskosten en de kosten inzake administratief beheer die van hem gevorderd worden verzuimt te betalen, kunnen die kosten volgens door de Regering te bepalen modaliteiten door dwangbevel ingevorderd worden, ondanks het bestaan van een strafvordering waarover nog geen definitieve uitspraak gedaan zou zijn naar aanleiding van de feiten die het herstel van de plaats gerechtvaardigd hebben ».

Het « gewestelijk openbaar domein » omvat het « gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein », dat met name bestaat uit « de autowegen, de gewestelijke wegen en de overige openbare wegen bestemd voor het wegverkeer die onder het rechtstreekse of gedelegeerde beheer van het Waalse Gewest vallen, alsook de desbetreffende aanhorigheden » (artikel 2, eerste lid, 1°, a), van het decreet van 19 maart 2009).

De « beherende overheid » is de Waalse Regering of de door haar aangewezen overheid (artikel 2, eerste lid, 3°, van hetzelfde decreet).

Na de wijziging ervan bij artikel 18 van het decreet van 22 december 2010, luidt artikel 8, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 voortaan als volgt :

« In de overtredingsgevallen bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, en § 2, 2° en 3°, of in geval van schade die het gewestelijk openbaar [wegennet] wordt toegebracht ten gevolge van een overtreding bedoeld in artikel 5, § 1, 4°, of § 3, kan de beherende overheid het openbaar domein ambtshalve herstellen of laten herstellen. De prijs van het herstel van het openbaar domein, desgevallend inclusief de prijs van het afvalbeheer overeenkomstig de vigerende regelgeving, wordt ingevorderd ten laste van de overtreder ».

B.2.3. Artikel 19 van het decreet van 22 december 2010 voegt in het decreet van 19 maart 2009 een hoofdstuk *Vbis* (« Onmiddellijke inning ») in, dat artikel *8bis* omvat, luidend als volgt :

« De domaniaal politieagent die een inbreuk op artikel 5 vaststelt kan, met de instemming van de overtreder, overgaan tot de onmiddellijke inning van een geldsom.

Het onmiddellijke inningsbedrag is 150 euro voor de inbreuken bedoeld in artikel 5, § 1, en 50 euro voor de inbreuken bedoeld in artikel 5, § 2.

Bij een inbreuk op artikel 5, § 3, bedraagt de onmiddellijke inningsom :

- 1° 150 euro bij een overlading van minder dan 500 kg;
- 2° 100 euro bij een overlading van 500 kg tot minder dan 1000 kg;
- 3° 200 euro bij een overlading van 1 000 kg tot minder dan 1 500 kg;
- 4° 300 euro bij een overlading van 1 500 kg tot minder dan 2 000 kg;
- 5° 500 euro bij een overlading van 2 000 kg tot minder dan 3 000 kg;
- 6° 750 euro bij een overlading van 3 000 kg en meer.

De domaniaal politieagent deelt zijn beslissing aan de procureur des Konings mee.

De Regering bepaalt de nadere regels voor de inning en de indexering van de som.

De onmiddellijke betaling van de som dooft de mogelijkheid uit om de overtreder een administratieve geldboete op te leggen voor het beoogde feit.

De onmiddellijke betaling van de geheven som belet de procureur des Konings niet om de artikelen 216*bis* of 126*ter* van het Wetboek van strafvordering toe te passen of strafrechtelijke vervolgingen in te stellen. Bij toepassing van de artikelen 216*bis* of 216*ter* van het Wetboek van strafvordering wordt de onmiddellijk geïnde som toegerekend op de som bepaald door het openbaar ministerie en het eventuele overschot wordt terugbetaald.

Bij een veroordeling van belanghebbende wordt de onmiddellijk geïnde som toegerekend op de aan de Staat verschuldigde gerechtskosten en de uitgesproken geldboete, en het eventuele overschot wordt terugbetaald.

Bij een vrijspraak wordt de onmiddellijk geïnde som teruggegeven.

Bij een voorwaardelijke veroordeling wordt de onmiddellijk geïnde som teruggegeven na aftrek van de gerechtskosten ».

B.2.4. Artikel 9, § 1, van het decreet van 19 maart 2009, behorend tot hoofdstuk VI (« Administratieve boetes »), bepaalde oorspronkelijk :

« Voor zover de feiten krachtens artikel 5 strafbaar zijn met een strafrechtelijke sanctie, kan onder de in dit artikel gestelde voorwaarden een administratieve boete aan de overtreder opgelegd worden in plaats van een strafrechtelijke sanctie.

De administratieve boete bedraagt minstens 50 tot hoogstens 10.000 euro voor de overtredingen bedoeld in artikel 5, § 1, en 50 tot hoogstens 1.000 euro voor de overtredingen bedoeld in artikel 5, § 2.

De Regering wijst één of meer ambtenaren aan die bevoegd zijn om de administratieve boetes op te leggen. Alleen de ambtenaren met een niveau waarvoor een universitair diploma van de tweede cyclus of een gelijkwaardig diploma geëist wordt, kunnen daartoe aangewezen worden ».

Artikel 20, § 1, van het decreet van 22 december 2010 voegt, tussen het tweede en het derde lid van die bepaling, een nieuw lid in, luidend als volgt :

« Voor de inbreuken bedoeld in artikel 5, § 3, bedraagt de administratieve geldboete :

- 1° 50 euro tot 5.000 euro bij een overlading van minder dan 500 kg;
- 2° 100 euro tot 10.000 euro bij een overlading van 500 kg tot minder dan 10.000 kg;
- 3° 200 euro tot 20.000 euro bij een overlading van 1 000 kg tot minder dan 1 500 kg;
- 4° 300 euro tot 30.000 euro bij een overlading van 1 500 kg tot minder dan 2 000 kg;
- 5° 500 euro tot 50.000 euro bij een overlading van 2 000 kg tot minder dan 3 000 kg;
- 6° 750 euro tot 75.000 euro bij een overlading van 3 000 kg en meer ».

Ten aanzien van het belang

B.3.1. Artikel 142, derde lid, van de Grondwet en artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof leggen de in die laatste bepaling bedoelde rechtspersonen die een beroep tot vernietiging instellen, de verplichting op te doen blijken van een belang.

Van het vereiste belang doen enkel de personen blijken wier situatie rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt door de bestreden norm. De *actio popularis* is niet toelaatbaar.

B.3.2. Een beroepsvereniging in de zin van de wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen heeft, krachtens artikel 10 van die wet, de vereiste hoedanigheid om

bepalingen aan te vechten die de belangen van haar leden rechtstreeks en ongunstig kunnen raken.

B.4. De « Unie van Professionele Transporteurs en Logistieke ondernemers » heeft, luidens artikel 2 van haar huidige statuten (bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad* van 19 april 2010), « tot doel de studie, de bescherming en de ontwikkeling van de professionele belangen van haar leden door professionele solidariteitsbanden tussen hen te scheppen ».

Die beroepsvereniging groepeerd « de professionele transporteurs alsook [...] de verleners van logistieke diensten voor rekening van derden » (artikel 1, eerste lid, van haar statuten). Sommige van haar « effectieve leden », die natuurlijke personen of handelsvennootschappen zijn, gebruiken een bepaald aantal « motorvoertuigen » (artikelen 4 en 5, derde lid, van de voormelde statuten).

B.5. De artikelen 16, tweede lid, en 20, § 1, van het decreet van 22 december 2010 voorzien in strafrechtelijke of administratieve sancties voor de personen die een voertuig besturen waarvan de massa op de grond onder één van de assen het toegelaten maximum overschrijdt.

Artikel 18 van hetzelfde decreet heeft met name ten doel het herstel te regelen van de schade toegebracht door de daders van dergelijke overtredingen, terwijl artikel 19 van hetzelfde decreet de onmiddellijke inning organiseert van de geldboetes waarmee die overtredingen worden bestraft.

Die bepalingen kunnen de financiële situatie of de beroepsactiviteit van sommige van de transporteurs die lid zijn van de beroepsvereniging rechtstreeks en ongunstig raken.

Die heeft dus belang erbij de vernietiging van die bepalingen te vorderen.

Ten aanzien van de bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van het eerste middel

B.6.1. Uit de uiteenzetting van het verzoekschrift met betrekking tot het eerste middel blijkt dat het Hof eerst wordt verzocht uitspraak te doen over de bestaanbaarheid van een van de bestreden bepalingen met sommige regels vervat in het Handvest van de gebruiker van de openbare diensten.

B.6.2. Wanneer een beroep tot vernietiging bij het Hof is ingesteld, doet het uitspraak over de bestaanbaarheid van een wetskrachtige bepaling met de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, met de artikelen van titel II van de Grondwet (« De Belgen en hun rechten »), of met de artikelen 170, 172 en 191 ervan (artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, gewijzigd bij de artikelen 2 en 27 van de bijzondere wet van 9 maart 2003 en bij artikel 8 van de bijzondere wet van 21 februari 2010).

B.6.3. Algemeen richtinggevend voor het handelen van alle federale openbare diensten, bevat het Handvest van de gebruiker van de openbare diensten, door de federale Regering aangenomen op 4 december 1992, geen regel die ertoe strekt de onderscheiden bevoegdheid van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten te bepalen.

Het Hof is dus niet bevoegd om uitspraak te doen over de bestaanbaarheid van een wetsbepaling met dat document.

B.6.4. In zoverre het eerste middel is afgeleid uit de schending van dat Handvest, is het onontvankelijk.

Ten gronde

Wat het eerste middel betreft

B.7.1. Uit de uiteenzetting van het eerste middel blijkt dat het Hof eerst wordt verzocht uitspraak te doen over de bestaanbaarheid van artikel 20, § 1, van het decreet van

22 december 2010 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre de bestreden bepaling, door de persoon die wordt bestraft met een administratieve geldboete waarin is voorzien bij die decreetsbepaling, niet toe te laten bij een rechtbank van de rechterlijke macht een beroep in te stellen tegen de administratieve beslissing waarbij hem die geldboete wordt opgelegd, die persoon zijn recht zou ontzeggen dat de gegrondheid van een strafvervolgning wordt onderzocht door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie.

B.7.2. Artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens bepaalt :

« Bij [...] het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgning heeft eenieder recht op een [...] behandeling van zijn zaak [...] door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie welke bij de wet is ingesteld. [...] ».

B.7.3. De administratieve geldboete bepaald in artikel 9, § 1, derde lid, van het decreet van 19 maart 2009 - ingevoegd bij artikel 20, § 1, van het decreet van 22 december 2010 - kan slechts worden opgelegd onder de voorwaarden bepaald in artikel 9 van het decreet van 19 maart 2009.

Paragraaf 7 van die bepaling luidt als volgt :

« De overtreder die de beslissing van de ambtenaar die hem een administratieve boete oplegt wenst aan te vechten, kan een beroep indienen binnen een termijn van 30 dagen, op straffe van verval, te rekenen van de datum van zijn kennisgeving.

Het beroep wordt d.m.v. een verzoekschrift voor de correctionele rechtbank ingediend. Indien de beslissing evenwel betrekking heeft op minderjarigen die de volle leeftijd van zestien jaar bereikt hebben op het moment van de feiten, wordt het beroep d.m.v. een kosteloos verzoekschrift bij de jeugdrechtbank ingediend. In dat geval kan het beroep ook ingediend worden door de vader en moeder, de voogden of de personen die het toezicht op hem uitoefenen. De jeugdrechtbank blijft bevoegd indien de overtreder meerderjarig is wanneer zij zich uitspreekt.

Het verzoekschrift bevat de identiteit en het adres van de overtreder, de aangevochten beslissing en de motieven van de betwisting van die beslissing.

Het beroep schorst de uitvoering van de beslissing.

De bepalingen van de voorafgaande leden worden vermeld in de beslissing waarbij de boete opgelegd wordt.

De rechtbank kan de overtreder maatregelen tot uitstel van de uitvoering toestaan. In geval van verzachtende omstandigheden kan hij de administratieve boete verlagen tot onder het wettelijke minimum.

De jeugdrechtbank kan, wanneer een beroep tegen een administratieve boete bij haar aanhangig gemaakt wordt, in de plaats hiervan een bewakings-, beschermings- of opvoedingsmaatregel stellen zoals bepaald bij artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming. In dat geval is artikel 60 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming van toepassing.

De beslissingen van de correctionele rechtbank of van de jeugdrechtbank zijn niet vatbaar voor beroep. Wanneer de jeugdrechtbank evenwel beslist tot de vervanging van de administratieve sanctie door een bewakings-, beschermings- of opvoedingsmaatregel bedoeld in artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, is haar beslissing voor beroep vatbaar. In dat geval zijn de procedures waarin de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming voorziet voor de feiten die als overtredingen beschouwd worden van toepassing ».

B.7.4. De persoon aan wie een administratieve geldboete wordt opgelegd met toepassing van artikel 9, § 1, derde lid, van het decreet van 19 maart 2009 heeft derhalve het recht om voor een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie een beroep in te stellen tegen de administratieve beslissing waarbij hem die geldboete wordt opgelegd.

B.7.5. Aangezien het eerste middel berust op een onvolledige lezing van het decreet van 19 maart 2009, is het, in zoverre het is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, niet gegrond.

B.8.1. Uit de uiteenzetting van het eerste middel blijkt ook dat het Hof bovendien wordt verzocht uitspraak te doen over de bestaanbaarheid van artikel 5, § 3, van het decreet van 19 maart 2009 - ingevoegd bij artikel 16, tweede lid, van het decreet van 22 december 2010 - met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, in zoverre het niet de overlading van het voertuig zou zijn, maar veeleer de schade aan het wegdek veroorzaakt door die overlading die het materiële element zou vormen van de overtreding beoogd in die decreetsbepaling.

B.8.2. Uit de bewoordingen van de bestreden bepaling blijkt dat de schade aan het wegdek die eventueel wordt veroorzaakt door de overlading van een voertuig waarvan de massa op de grond onder één van de assen het toegelaten maximum met meer dan 5 pct. overschrijdt, geen component vormt van de definitie van het materiële element van de overtreding beoogd in die bepaling.

B.8.3. Aangezien het eerste middel berust op een verkeerde lezing van de bestreden bepaling, is het, in zoverre het is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.2 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, niet gegrond.

Ten aanzien van het tweede middel

B.9.1. Uit de uiteenzetting van het tweede middel blijkt dat het Hof eerst wordt verzocht uitspraak te doen over de bestaanbaarheid van artikel 18 van het decreet van 22 december 2010 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre de bestreden bepaling een verschil in behandeling zou invoeren tussen, enerzijds, de persoon die voor een strafgerecht wordt vervolgd wegens de overtreding beschreven in artikel 5, § 3, van het decreet van 19 maart 2009 en, anderzijds, de persoon aan wie voor hetzelfde feit een administratieve geldboete wordt opgelegd.

Alleen de tweede zou ertoe worden gedwongen de kosten van het herstel van het openbaar domein te dragen indien de begane overtreding daaraan schade heeft veroorzaakt.

B.9.2. In artikel 8, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2009 - zoals het werd gewijzigd bij artikel 18 van het decreet van 22 december 2010 - wordt geen onderscheid gemaakt naargelang de overtreding bedoeld in artikel 5, § 3, van het decreet van 19 maart 2009 ten gevolge waarvan schade aan het gewestelijke openbare wegennet werd veroorzaakt, met een strafrechtelijke geldboete of met een administratieve geldboete wordt bestraft.

Uit het laatste lid van artikel 8 van het decreet van 19 maart 2009 blijkt bovendien dat in geval van strafvervolging de kosten voor het herstel van de plaats kunnen worden gevorderd.

Het in B.9.1 beschreven verschil in behandeling is dus onbestaande.

B.9.3. Aangezien het tweede middel berust op een verkeerde lezing van artikel 8 van het decreet van 19 maart 2009, is het niet gegrond, in zoverre daarin dat verschil in behandeling wordt aangeklaagd.

B.10.1. Uit de uiteenzetting van het tweede middel blijkt dat het Hof vervolgens wordt verzocht uitspraak te doen over de bestaanbaarheid van de artikelen 16, tweede lid, 18, 19 en 20, § 1, van het decreet van 22 december 2010 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre die bepalingen een verschil in behandeling zouden invoeren tussen, enerzijds, de persoon die wordt vervolgd wegens een overtreding vastgesteld door een domaniale politieagent bedoeld in het decreet van 19 maart 2009 en, anderzijds, de persoon die wordt vervolgd wegens een overtreding vastgesteld door een bevoegde persoon bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg.

Het discriminerende karakter van dat verschil in behandeling zou voortkomen uit het statuut van de domaniale politieagent.

B.10.2. Het statuut en de bevoegdheden van de domaniale politie ingesteld bij het decreet van 19 maart 2009 worden geregeld in andere bepalingen van dat decreet dan die welke bij de bestreden bepalingen werden gewijzigd.

Het in het middel bekritiseerde verschil in behandeling staat los van de bestreden bepalingen.

B.10.3. Het tweede middel is evenmin gegrond, in zoverre daarin dat verschil in behandeling wordt aangeklaagd.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 31 mei 2012.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

R. Henneuse